

Årsberetning 2003

Agenda 21 Kongens Enghave

I 2003 har Agendanetværket i Kongens Enghave bestået af 4 uafhængige grupper: Karens Minde gruppen, Trafikgruppen, Naturgruppen og Det Grønne Knæ. Hver gruppe har 2 medlemmer i Agendarådet, som koordinerer gruppernes arbejde, og tager sig af sager der falder udenfor de enkelte grupper. Alle grupper der arbejder indenfor Agenda 21 målsætningen og er åbne for borgere i Kongens Enghave kan optages i rådet.

Det er meget vigtigt for os, at de enkelte grupper er uafhængige, og selv bestemmer hvad de vil arbejde med og hvordan. De 3 første grupper baserer deres organisering på et sæt simple 'husregler', medens den sidste arbejdsgruppe nu har dannet en egentlig forening.

Agendarådet

Agendarådet har i 2003 holdt 7 møder og dertil en lang række arbejds møder for nogle af medlemmerne i forbindelse med forskellige opgaver. Agendarådsmøderne bruges til koordinering af aktiviteter og informationsudveksling mellem grupperne. På hvert møde er der en opdatering om aktiviteterne i de forskellige grupper og referaterne fra møderne sendes til alle medlemmer af Agendagrupperne samt andre samarbejdspartner, så de fungerer som et nyhedsbrev for netværket.

Vi har især i første del af 2003 brugt en del kræfter på at uddele den Agenda 21 pjece, som vi fik lavet ved udgangen af 2002. Pjecen er fremlagt på biblioteket og i udendørs stander, ligesom vi løbende har brugt den i forbindelse med arrangementer. Vi har også fået oprettet en hjemmeside – www.sydhavnen.dk/agenda21 - men den fungerer ikke optimalt, da vi ikke har nogen aktivister, der er gode til at lave hjemmesider, og vi er derfor afhængige af hjælp udefra. I øjeblikket har vi en underside under SydhavnsCompaniet. Vi vil gerne ind under Sydhavnen.net, som er en nystartet lokal portal.

Agenda 21 har været med til at arrangere forskellige debatmøder, som er beskrevet under de enkelte grupper. Desuden prioriterer vi at være med til forskellige aktiviteter i bydelen. Den 6.-7. december deltog Agenda 21 med en fælles bod på julemarkedet, hvor folk kunne høre om de forskellige gruppers aktiviteter, om kampen for de grønne områder, samt komme til at kende de bolignære grønne områder lidt bedre ved at gå på nissejagt, som var arrangeret af aktivitetsgruppen fra Det Grønne Knæ. Vi kom i kontakt med mange mennesker på julemarkedet og vil deltage i dette fremover.

Der er to politiske sager, som har fyldt en del i Agendarådet i 2003. Dels har vi brugt mange kræfter på lokal demokratiudvikling og forankring/opfølgning af Kvarterløft. Vi har fulgt med i Københavns Kommunes Demokratiudvalg og vi udarbejdede et længere høringssvar. Derudover gik tre medlemmer fra Agendarådet med i 'ad-hoc'-gruppen, som styregruppen for det nu lukkede Kvarterløft Kgs. Enghave nedsatte til at udarbejde et forslag til et fremtidigt lokalt organ (råd) i bydelen. Ang. demokratiudvalget er det stadig uklart, hvad der kommer til at ske, da demokratiudvalget bliver ved med at udsætte afslutningen af sit arbejde. Men kræfterne vi og andre har brugt på at få et lokalt råd op at stå har været godt givet ud, og det nye råd vil træde sammen i foråret 2004.

Den anden politiske sag, der har fyldt meget i Agendanetværket, er Sundheds- og Omsorgsudvalgets beslutning om at bygge et plejehjem i 'Mosen', som er en del af de grønne områder nær Karens Minde.

'Mosen' er et område, som 3 af agendagrupperne på hver deres måde arbejder med og kæmper for med næb og klør. 'Mosen' er en væsentlig del af den grønne plan Karens Minde Gruppen har udarbejdet, Naturgruppen vedligeholder mosen, og Det Grønne Knæ arbejder på at få gjort de grønne områder permanente. Agendanetværket har i efteråret haft møde med den ansvarlige for udarbejdelse af lokalplanen samt foretræde for udvalget den i oktober 2003. Udover repræsentanter fra alle agendagrupper deltog også repræsentanter for Karens Minde Laug og Børnenes Dyremark. Vi fik

dog ikke noget ud af dette. Både Karens Minde gruppen, Det Grønne Knæ og en særlig plejehjemsgruppe arbejder dog på hver deres måde videre med at forhindre byggeriet.

Agendarådet har administreret de penge, som Københavns Kommunes Agenda 21 Pulje havde bevilget til rådets og tre af gruppernes aktiviteter i 2003. Da Det Grønne Knæ ikke var dannet, da Agendapuljen blev ansøgt, var der ikke søgt penge specifikt til denne. Men Det Grønne Knæ har deltaget i de fælles aktiviteter, og været med til at arrangere flere debatarrangementer i samarbejde med resten af agendanetværket. Agendarådet har søgt – og fået bevilget – penge fra Agendapuljen til arbejdet i 2004.

Kontakt: Jan Fønss, H.V. Roldstedvej 18, 4.tv., 2450 Kbh SV. Tlf. 25 75 12 09. mikoguden@yahoo.dk
Kasserer: Ann Vikkelsø, Straussvej 16 st.th., 2450 København SV. Tlf. 28 88 02 51. annv@ove.org

Trafikgruppen

Trafikgruppen har i 2002 haft 11 aktive medlemmer, derudover 17 kontakter som har fulgt med i arbejdet. Gruppen har holdt 10 møder med i gennemsnit 7-8 deltagere, og derudover et antal arbejds- og planlægningsmøder i forbindelse med forskellige aktiviteter. Flere af gruppens medlemmer er aktive i andre grupper, herunder byggeudvalget for *Den Grønne Nerve* og *BUFs trafikgruppe*. Desuden har Trafikgruppen i 2003 meldt sig ind i *Rådet for Bæredygtig Trafik*, da vi mener det er vigtigt at gøre noget ved de overordnede trafikproblemer. Vi har dog ikke haft overskud til at gå aktivt ind i samarbejdet med *Rådet for Bæredygtig Trafik*.

En repræsentant fra Trafikgruppen, har på anmodning fra Miljøkontrollen deltaget i styregruppen for et oplysningsprojekt for autoværksteder med ejere af anden etnisk oprindelse (her og i Valby), som Generelt Oplysningsforbund med adresse i bydelen har fået 30.000 kr. til fra Agenda 21 puljen.

Brevskriverier fylder stadig en del i gruppen. Trafikgruppen har gjort indsigelse mod Lokalplan Teglværksholmen for at få bedre cykelforbindelse fra Sjællandsbroen til vandsiden, samt etablering af et rekreativt anlæg ved vandet mellem de foreslåede broer.

Vi har i 2003 fulgt forsøget med 50 km/t begrænsningen på P. Knudsens Gade, som blev vedtaget i slutningen af 2002. Vi har presset på for opfølgning med hastighedsmålinger, og vi arbejder på, at få hastighedsnedsættelsen gjort permanent. Ligeledes har vi i 2003 fortsat fulgt arbejdet med at få indført 40 km/t på de lokale veje, hvor vi i øvrigt hellere havde set en begrænsning på 30 km/t.

I foråret gentog vi voksen-skolepatruljen ved P. Knudsens Gade, som var en af aktiviteterne under Miljøtrafikugen i 2002. I 2003 deltog vi ikke i Miljøtrafikugen, da Kgs. Enghave ikke var med som bydel. Samtidig droppede vi den 'traditionelle' demonstration på P. Knudsens Gade. Vi valgte i stedet at lave en lokal kampagne mod ulovlig parkering i bydelen. 2 aftener i oktober og november, gik vi hele bydelen igennem og satte hilsner på de ulovligt parkerede biler. Det viste sig at hver 11. bil var ulovligt parkeret, samtidig med at der var ledige P-pladser – men måske ikke lige foran gadedøren. Vi fulgte undersøgelsen op med artikler i Sydvest Folkeblad.

Gruppen afholdt offentligt møde 14. oktober om 'Det Grønne Strøg' (Sjælør Boulevard som forbindelse fra Karens Minde til Vester Kirkegård). Dette faldt sammen med den sidste aflevering af projekt Grøn Nerve, så mødet blev brugt til at samle input til afslutningen, samt videre arbejde fremover. Der kom 10 til mødet, heraf 3 som ikke allerede var involveret i Agenda arbejde. De kom fra en lokal boligforening, som vi har hjulpet med at viderebringe mangler ved afslutningen af den Grønne Nerve. Mødet gav ikke nogle nye aktive Trafikgruppen, men et enkelt ny medlem i Det Grønne Knæ. Der vil i en eller anden form blive arbejdet videre med en cykelrute der forbinder de nye stier gennem Karens Minde området med Vester Kirkegård, Valby og videre ind i byen.

Kontakt: Harry Ottosen, Händelsvej 33. 3., 2450 København SV. Tlf. 36 30 49 22. harryottosen@hotmail.com

Karens Minde Gruppen

Karens Minde Gruppen har i 2003 haft 10 aktive medlemmer og derudover 5-6 stykker der har fulgt gruppens arbejde. Gruppen har holdt 9 møder med i gennemsnit 6-7 deltagere, og derudover et antal arbejds- og planlægningsmøder i forbindelse med forskellige aktiviteter.

Gruppen har opnået flere resultater i løbet af året. Via Karens Minde Lauget (består af Karens Minde områdets institutioner, brugere mv.), som gruppen tog initiativ til at stifte i 2000, lykkedes det at forhandle sig frem til to lejekontrakter for nærområdet og staldbygningerne ved Karens Minde, med Kultur- og Fritidsforvaltningen. Disse kontrakter trådte i kraft 1. januar 2003 og hermed var Børnenes

Dyremark lovliggjort, med Lauget som garant. Dette åbnede for fondsansøgninger til bl.a. reovering af staldbygning, hvilket gav bonus i december 2003, da restbeløbet af i alt 1 million blev bevilget. Reoveringen starter i 2004. Ved kvarterløftets start i 1997 var det et højt prioriteret borgerønske (ikke mindst fra Karens Minde gruppen), at kommunen skulle påtage sig et ansvar for lovliggørelse af Børnenes Dyremark, og reovering af staldbygningen, men det ønskede kommunen ikke.

I december 2003 anlagde kommunen endelig en grus- og en ridesti igennem Karens Minde området. Hermed har mange års indsats fra gruppen båret frugt. Stierne forbinder bydelen med stierne på Tippen, som er et tidligere resultat af gruppens arbejde. Udformningen af stisystemet er stort set blevet som gruppen har ønsket.

Plantebyttedag afholdtes 10. maj på Karens Minde for fjerde gang. Der var en stor omsætning af planter og alle havde fået nyt hjem ved dagens slutning. Arrangementet var en del af Grøn Dag med mange andre kulturhus-aktiviteter.

Karens Minde området blev for tredje gang tildelt Byens Grønne Blad, af Friluftsrådet. Denne gang for en tiårs periode. Gruppen arrangerede i den anledning, sammen med Grøn Guide, en frilandsreception imellem heste og geder. Gruppen opstillede ved samme lejlighed en informationskasse ved indgangen til området, hvori bl.a. ligger A21 pjecer.

Gruppens formål blev i starten af 2003 ændret således at man primært arbejder med nærområdet ved Børnenes Dyremark, ikke hele Karens Minde området. Arbejdet med stisystemer i bydelen blev samtidig udeladt. Ændringerne skete for at sikre en hensigtsmæssig arbejdsfordeling mellem A21 grupperne.

Derudover har gruppen søgt indflydelse på en lang række sager i årets løb. Placering og udformning af plejeboliger, parkeringsforbud på Mozartsvej ved det grønne strøg, og en igangværende kvarterløft-reovering af nærområdet ved kulturhuset kan nævnes.

I oktober foretog gruppen en interessant ekskursion til det bæredygtige akvarium-vaskeri i Folehaven.

A21 Karens Minde har haft 1 repræsentant i Byudviklingsforum (styregruppe for kvarterløft, nedlagt ved årsskiftet), 1 i Grøn guides styregruppe (nedlagt i december indtil kommunen træffer beslutning af ordningens fremtid), og 3 i Karens Minde Lauget. I begyndelsen af 2004 træder et nyt råd for bydelen sammen. Gruppen får 1 repræsentant i dette råd.

Gruppen mistede i slutningen af året sin sekretær, idet Grøn Guide-ordningen ophørte.

Kontakt: Claus Andersen, Sjælør Boulevard 1, 3. th., 2450 Kbh. SV.
Tlf. 36 46 77 66

Naturgruppen

15 personer har deltaget i Naturgruppens praktiske arbejde i 2003. Gruppen har afholdt 28 arbejdsdage af 3-4 timer, hvor i gennemsnit 5 har deltaget. Der er altså blevet lagt et halvt års frivilligt fysisk arbejde. Desuden er der blevet afholdt 3 snakkemøder og forskellige møder i arbejdsgrupper. Arbejdet med at fjerne bjørneklo, som sidste år optog næsten hele tiden, har i år udgjort 60% af arbejdet. Resten af tiden er brugt på indsamling af affald, pleje af vandhuller, mm.

Naturgruppen startede året med at arrangere et offentligt debatarrangement d. 16. januar i samarbejde med Det Grønne Knæ. Mødet handlede om udvikling og naturpleje på de grønne områder og hvilke muligheder vi havde i arbejdet med at få dem fredet. Der var oplæg ved Vagn Smed – Sydvest Folkeblad om historien, Anne Mette Wahlgren fra Danmarks Naturfredningsforening, der fortalte om de forskellige fredninger på Tippen, og hvad vi kan bruge disse fredninger til. Endelige fortalt biolog Kåre Fog om den grønbrogede tudse, hvor den forekommer, og hvordan vi kan forbedre forholdene for den. Der blev også snakket om bjørneklobekæmpelse og muligheder for fårehold. Arrangementet var velbesøgt.

I forbindelse med Motionsugen i maj måned fortalte Naturgruppen 2 dage i træk 1.-3. klasserne på Baunehøjskolen om Tippen og de mange muligheder for at udfolde sig på naturområdet. Det blev fulgt op af en tur ud på Tippen for klasserne i samarbejde med en naturvejleder.

Den manuelle bjørneklobekæmpelsesplan er nu gennemført for andet år i træk (delvis tredje år) og resultaterne kan så småt ses. Ved en systematisk registrering af indsatsen kan det noteres at planen gennemførtes med ca. 20% mindre arbejdsindsats i 2003, sammenlignet med 2002.

Gruppen anmodede kommunen om at registrere udbredelsen af bjørneklo på Tippen og Karens Minde området (før og efter), men det ønskede Vej & Park ikke at medvirke til. Forinden havde Naturgruppen på opfordring fra Vej & Parks miljøchef fremsendt et kort med afkrydsning af bjørnekloforekomster i hele Kongens Enghave – alarmerende læsning. Det synes som om kommunens bjørneklopolitik består i ”laden stå til” i årevis, og dernæst kemisk bekæmpelse! Vej & Park føler angiveligt intet ansvar for pleje af Tippen, end ikke den fredede del, selvom det ifølge fredningsbestemmelserne er Københavns Kommune der er plejemyndighed.

Naturgruppen har optrappet indsamlingen af affald i 2003. Anlægget af grusstierne på Tippen gør fremkommeligheden med ladvognen etc. nemmere, ligesom indkøb af diverse redskaber og udstyr letter indsatsen. Alle der kommer jævnligt på Tippen og Karens Minde området kan se en stor forskel fra for to år siden.

Også naturplejen ved områdets 5-6 vandhuller er forøget. Gruppen har således fjernet affald og opgravet/beskåret vegetation og træer for at åbne lokaliteterne for frøer, tudser, mv. Indkøb af værktøj og udstyr har lettet arbejdet betydeligt. Gruppen har opstillet tre diskrete granitbænke som raste- og mødesteder. Også heste fra Børnenes Dyremark har græsset ved vandhullerne.

Naturgruppen har om nødvendigt påtaget sig fremtidig grenbeskæring langs de nyanlagte grus- og ridestier igennem Karens Minde området. Kommunen kunne ikke påtage sig denne arbejdskrævende opgave!

Kontakt: Bjarne Weesch, Straussvej 2, 2.tv., 2450 København SV. Tlf. 36 30 06 48. BjarneW@sol.dk

Det Grønne Knæ

En arbejdsgruppe med 8 medlemmer dannede Det Grønne Knæ den 18. december 2002. Det Grønne Knæs formål er at udbrede kendskabet til og sikre bevarelsen af bydelens grønne områder: Tippen, Stejlepladsen, Karens Minde Området og Mosen.

De første måneder af gik hovedsageligt med at forberede den formelle dannelse af en forening, at arbejde videre med at forberede et arbejdsplan og at indsamle planmateriale mm om de grønne områder. Derudover var gruppen med til at arrangere et offentligt debatarrangement om de grønne områder (se under Naturgruppen).

Det Grønne Knæ holdt stiftende generalforsamling d. 27. maj på Tippen med 30-35 deltagere. Der var ved årsskiftet 34 medlemmer - 33 voksne, 1 barn og 1 organisation. På bestyrelsen blev der valgt en bestyrelse med 7 medlemmer, som fast holder åbne

bestyrelsesmøder en gang om måneden, hvor foreningens aktiviteter koordineres. Referater fra bestyrelsens møder udsendes til alle medlemmer, sammen med nyt fra foreningens arbejdsgrupper.

På generalforsamlingen blev der nedsat 4 arbejdsgrupper, hvoraf flg. 3 har overlevet: Visionsgruppen, Aktivitetsgruppen og Brevskrivningsgruppen. Grupperne fremlagde deres arbejde på et medlemsmøde d. 12. august. På mødet blev der også diskuteret planerne om et plejehjemsbyggeri i "Mosen", og hvilke aktiviteter Det Grønne Knæ skulle lave i den anledning. Mødet var annonceret i hele bydelen og der var et pænt fremmøde.

Visionsgruppen har i 2003 haft 4-6 medlemmer og arbejder med at udvikle en vision for de grønne områder. Gruppen havde forberedt et planlægningsværksted, som startede med et offentligt aftenmøde d. 22. oktober, hvor 2 oplægsholdere fra Plan og Arkitektur var mødt op for at fortælle om planlægningsprocedurer og hvordan vi kan påvirke dem. Ligeledes var der specielt oplæg om det planlagte plejehjemsbyggeri. Der mødte kun 4 deltagere op til mødet på trods af en grundig annoncering. Derfor valgte visionsgruppen, at ændre planer. I stedet for 4 søndage med et stort anlagt planlægningsværksted, brugte vi den først planlagte søndag i november til en gåtur igennem hele det grønne område, hvor vi undervejs udvekslede visioner for området og skrev planer ned. 10 personer deltog i turen, og en udvidet visionsgruppe er gået videre med at udvikle ideerne.

Aktivitetsgruppen planlægger og afholder forskellige arrangementer, som skal udbrede kendskabet til de grønne områder. Aktivitetsgruppen startede 2003 med at lægge en plan for de arrangementer vi ville prioritere højt og søge at gennemføre inden for de næste to år. De projekter og ambitioner er bl.a. medvirken med egne aktiviteter til Motionsugen, kulturnatten, plantebyttedag samt teater på Kgs. Enghave Tippen, guidede ture for skoleklasser & institutioner på Tippen & Kanoture langs Tippen. I løbet af 2003 har vi deltaget med medlemshvervning og informationsbod ved Børnenes Dyremark's høstfest i august. Vi deltog i agenda 21's fælles julebod, hvor vi bidrog med nisseskattejagt på Karens Minde området og legen "placer plejehjemmet". Endelig har aktivitetsgruppen været på Tippen med Naturpatruljen søndag d. 7. september, det var et godt arrangement med 40 børn og 20 voksne. Arrangementet kom i stand i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforenings Københavnsafd.

Brevskrivningsgruppen har sendt i alt 125 pressemeddelelser ud. Der er skrevet 3 forskellige: en om Tippen, en om Plejehjemsbyggeri, og en lokal. Der har været god pressedækning. Pressemeddelelserne er også lagt ud på vores hjemmeside. Desuden har vi sendt opfordringer ud til firmaer og foreninger om at melde sig ind i Det Grønne Knæ, ligesom forskellige offentlige instanser er blevet kontaktet.

Kontakt: Kaj Jessen, H/F Kalvebod 104, 2450 København SV. Tlf. 40 40 71 67. kaj@kalvebod.dk

Tak for økonomisk støtte til

Københavns Kommunes Agenda 21 pulje, som har støttet ovennævnte aktiviteter.

Frederikshøj Haveforening som har støttet Naturgruppen med penge til 'forkælelse' af frivillige.

Tak til Karens Minde Kulturhus for samarbejdet og for at lægge lokaler til mange af vores aktiviteter.

Bilag: Liste over Agenda 21 Kongens Enghave repræsentation i styregrupper mm.